

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Josefa Baxy a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobce **M. K.**, zastoupeného JUDr. Otto Walachem, advokátem se sídlem 1. máje 493, 739 61 Třinec, proti žalovanému **Celnímu ředitelství Ostrava**, se sídlem nám. Sv. Čecha 8, 702 09 Ostrava - Přívoz, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 9. 2008, č. j. 4974-2/08-140100-021, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 3. 12. 2009, č. j. 22 Ca 318/2008 - 72,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 9. 9. 2008, č. j. 4974-2/08-140100-021, zamítl žalovaný odvolání žalobce proti platebnímu výměru vydanému Celním úřadem Karviná ze dne 23. 5. 2008, č. j. 478-9/08-146100-024, jímž byla žalobci vyměřena spotřební daň z lihu ve výši 1 748 510 Kč. Žalobce totiž dne 3. 3. 2005 přepravoval z Polska do České republiky jako dopravce 7000 litrů výrobků podléhajících spotřební dani z lihu, u nichž neprokázal způsob nabytí oprávněně bez daně ani skutečnost, že se jedná o výrobky zdaněné, a stal se tak v souladu s § 4 odst. 1 písm. f) zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, plátcem daně.

Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě, který rozsudkem ze dne 29. 5. 2009, č. j. 22 Ca 318/2008 - 27, napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Krajský soud aplikoval na žalobcův případ nálezy Ústavního soudu ze dne 5. 12. 2002, sp. zn. IV. ÚS 267/02 a IV. ÚS 393/02, a odmítl závěr žalovaného, že

odpovědnost dopravce jako plátce daně podle § 4 odst. 1 písm. f) zákona o spotřebních daních je bez jakýchkoliv výjimek objektivní. Žalobce tvrdil, že nevěděl a ani vědět nemohl, že přepravuje líh, neboť byl jednáním třetích osob uveden v omyl, že přepravuje ředidlo, které spotřební dani nepodléhá. Pokud by byla žalobcova nevědomost prokázána, nebylo by možné považovat uložení daňové povinnosti za spravedlivé. Jelikož se žalovaný touto otázkou nezabýval, je jeho rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

Ke kasační stížnosti žalovaného Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 30. 9. 2009, č. j. 1 Afs 94/2009 - 55, rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Předně konstatoval, že citované nálezy Ústavního soudu není možné bez dalšího na projednávanou věc aplikovat. Dále uvedl, že § 4 odst. 1 písm. f) zákona o spotřebních daních jasně formuluje podmínky, za kterých se dopravce stává plátcem daně: tyto podmínky byl v žalobcově případě splněny. Námitku žalobce, že byl třetími osobami uveden v omyl, není možné v daňovém řízení akceptovat, neboť celní orgány nejsou oprávněny v takovém případě daň prominout nebo ji snížit. Byl-li žalobce skutečně uveden v omyl třetí osobou (odesílatelem), může se na něm domáhat náhrady škody v soukromoprávním sporu. Krajský soud vázán názorem Nejvyššího správního soudu žalobu zamítl rozsudkem ze dne 3. 12. 2009, č. j. 22 Ca 318/2008 - 72.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal žalobce včasnou kasační stížnost, v níž argumentaci soudu, že „uvedená charakteristika výrobku je obecně srozumitelná, tím spíše je-li dopravce (žalobce) z Českého Těšína“ označil za nesrozumitelnou. Dále poukázal na znění § 4 zákona o spotřebních daních, z něž dovodil, že plátcem daně je především osoba, která výrobky dováží. Žalobce by za podmínek stanovených zákonem takovou osobou být mohl, avšak v posuzovaném případě tomu tak nebylo. Žalovaný v průběhu vyměřování daně neučinil nic, aby osobě, která zboží dovezla, spotřební daň vyměřil; tím vykonával státní správu a aplikoval právo způsobem, který ignoruje pro právní stát samozřejmý požadavek, že právo má směřovat k řešení spravedlivému. Žalovaný svým postupem zprostil vlastníka zboží daňové povinnosti, aniž by se zabýval jeho jednáním a úmysly třetích stran, a veškerou tíhu odpovědnosti za dopravu přenesl účelově na žalobce. Takový výkon státní správy nelze akceptovat, neboť by v reálném životě mohl vést k nepředvídatelným následkům spočívajícím v tom, že za nekalé jednání nebo trestnou činnost třetích osob by nesla důsledky osoba, která se na vzniku celního dluhu (správně daňové povinnosti – pozn. soudu) nepodílela a nemohla ji dokonce ovlivnit. Žalobce rovněž namítal, že žalovaný rozhodl o propadnutí zboží, čímž vlastnické právo ke zboží nabyt stát a následné doměření spotřební daně žalobci není možné, když zákon v případě propadnutí nebo zabrání zboží doměření spotřební daně vylučuje. Rozhodnutí krajského soudu je tak nejen v rozporu se zákonem, ale i s článkem 4 odst. 1, 2 a 3 Listiny základních práv a svobod.

Z těchto důvodů žalobce navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že krajský soud ve svém druhém rozsudku vydaném poté, co byl jeho původní rozsudek zrušen Nejvyšším správním soudem, respektoval právní názor Nejvyššího správního soudu a žalobce tuto skutečnost nezpochybňuje. Žalovaný proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl jako nepřipustnou podle § 104 odst. 3 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval přípustností kasační stížnosti. Podle žalovaným citovaného ustanovení § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. je kasační stížnost nepřipustná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

Otázkou, zda žalobce je či není plátcem spotřební daně z lihu v projednávaném případě a zda lze zohlednit údajné uvedení v omyl žalobce odesílatelem předmětného zboží, se Nejvyšší správní soud podrobně zabýval ve svém předchozím rozsudku ze dne 30. 9. 2009, č. j. 1 Afs 94/2009 - 55 (jeho závazný názor je ve stručnosti zmíněn výše). Z rozsudku krajského soudu ze dne 3. 12. 2009, č. j. 22 Ca 318/2008 - 72, pak vyplývá, že se krajský soud závazným názorem Nejvyššího správního soudu plně řídil a žalobce ostatně ani opak nenamítal. Tato část kasační stížnosti je proto v souladu s citovaným § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. nepřipustná (k tomu viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 4. 2005, č. j. 7 Azs 338/2004 - 106, dostupný na www.nssoud.cz a usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 7. 2008, č. j. 9 Afs 59/2007 - 56, publikované pod č. 1723/2008 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud pouze na okraj k poznámce žalobce o nesrozumitelnosti rozsudku krajského soudu podotýká, že krajský soud zde vycházel plně z názoru Nejvyššího správního soudu, podle nějž byly dokumenty provázející převážené zboží obecně srozumitelné, byť byly vyhotoveny v polštině. Zmínkou o tom, že žalobce pochází z Českého Těšína, pak zdejší soud nemyslel nic jiného, než že by zvláště pro žalobce neměl být problém těmto dokumentům porozumět, jelikož Těšínsko je tradiční bilinguální oblastí, kde je povšechná znalost polštiny jakož i těšínského nářečí (po naszyumu) vycházejícího z polského jazyka pro české občany přirozenou záležitostí.

Žalobce v kasační stížnosti dále namítal, že žalovaný rozhodl o propadnutí zboží, a proto následné vyměření spotřební daně z tohoto zboží není možné. Tuto část kasační stížnosti nelze podrobit testu přípustnosti předpokládaném v § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. Nejvyšší správní soud se totiž touto problematikou ve svém předcházejícím rozsudku nezabýval a ani zabývat nemohl, neboť první kasační stížnost byla podána žalovaným, který tuto otázku nevznnesl: závazný právní názor Nejvyššího správního soudu tedy v této souvislosti nebyl vysloven. Podal-li nyní kasační stížnost žalobce, není možné mu upřít právo žádat zdejší soud o výklad otázky, jež byla na základě žalobního bodu řešena před krajským soudem, ale zdejší soud se k ní v předcházejícím kasačním řízení vyjádřit nemohl. Tuto námitku proto Nejvyšší správní soud posoudil jako přípustnou, nikoliv však jako důvodnou.

Ustanovení § 42 zákona o spotřebních daních upravuje oprávnění celních orgánů zajistit vybrané výrobky podléhající spotřební dani a případně následně rozhodnout o jejich propadnutí či zabrání. V době rozhodné pro projednávaný případ bylo možné takové výrobky zajistit i tehdy, když celní orgán zjistil, že příslušné výrobky jsou dopravovány bez dokladu prokazujícího osvobození výrobku od spotřební daně nebo že výrobky jsou dopravovány ve větším množství bez dokladu prokazujícího jejich zdanění spotřební daní [§ 42 odst. 1 písm. a) a b) zákona o spotřebních daních]. Podle odstavce 11 citovaného ustanovení byly celní orgány oprávněny uložit propadnutí vybraných výrobků, u kterých se prokáže, že s nimi bylo nakládáno způsoby uvedenými v odstavcích 1 a 2, nebo dopravního prostředku, který takové výrobky dopravoval, jestliže a) tyto vybrané výrobky nebo dopravní prostředek vlastní kontrolovaná osoba, nebo b) osoba, která tyto vybrané výrobky nebo dopravní prostředek vlastní, je celnímu ředitelství známa.

Účelem zajištění výrobků je omezení dispozice s nimi ze strany kontrolované osoby či jejich vlastníka do té doby, než bude vyjasněno, zda s nimi bylo nakládáno v rozporu se zákonem (tj. že výrobky nebyly zdaněny či osvobozeny od spotřební daně). Propadnutí výrobků je pak sankcí za porušení zákona o spotřebních daních: stát zde trestá vlastníka předmětných výrobků podléhajících spotřební dani především za nedodržení evidenčních povinností specifikovaných v § 5, § 6 a dalších zákona o spotřebních daních. Od této sankce je však třeba odlišovat samotný vznik povinnosti daň přiznat a zaplatit: ten je totiž na případné sankci za porušení evidenčních povinností zcela nezávislý. Povinnost daň přiznat a zaplatit vzniká přímo ze zákona při splnění podmínek vymezených v § 9 zákona o spotřebních daních. Konkrétně v případě žalobce se jednalo o případ specifikovaný v odst. 3 písm. e), podle nějž mu tato povinnost vznikla dne 4. 3. 2005, kdy u něj byly jako u plátce spotřební daně podle § 4 odst. 1 písm. f) zákona o spotřebních daních zjištěny vybrané výrobky. Zákon o spotřebních daních neupravuje žádné výjimky týkající se vzniku povinnosti přiznat a zaplatit daň a současně ani skutečnost, že bylo rozhodnuto o propadnutí vybraných výrobků, nezakládá jejich osvobození od této daně (viz obecně § 11 a zvláště pro spotřební daň z lihu § 71 zákona o spotřebních daních).

Jestliže tedy bylo v projednávaném případě rozhodnuto o zajištění a následně propadnutí 7000 litrů výrobků podléhajících spotřební dani z lihu (viz rozhodnutí Celního úřadu Karviná ze dne 4. 3. 2005, č. j. 1245-06/05-1461-31, a rozhodnutí téhož úřadu ze dne 9. 12. 2005, č. j. 1245-28/05-1461-21), není tato skutečnost na překážku následnému vyměření spotřební daně z lihu žalobci. Nejvyššímu správnímu soudu není zřejmé, na základě jakých ustanovení zákona o spotřebních daních dospívá žalobce k závěru, že zákon v případě propadnutí nebo zabrání zboží doměření spotřební daně vylučuje. Takový zákonný zákaz v citovaném zákoně obsažen není a nelze jej dovodit ani z účelu ustanovení o zajištění a propadnutí vybraných výrobků. Proto zdejší soud neshledává, že by vyměření spotřební daně v projednávaném případě – poté co bylo rozhodnuto o propadnutí vybraných výrobků podle § 42 odst. 11 zákona o spotřebních daních – bylo v rozporu s č. l. 4 odst. 1, 2 a 3 Listiny základních práv a svobod upravujících podmínky ukládání povinností a omezení základních práv na svobod.

Jelikož v řízení o kasační stížnosti nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou. O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému pak v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. března 2010

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu